

HIFA-RO INFO

2016./XIV./III./54.

*Segítség Mindenkinék
A HIFA-Románia
Segítség Mindenkinék Egyesület
negyedévi ingyenes lapja*

*Ajutor pentru Toți
Revista trimestrială gratuită
a Asociației HIFA-România
Ajutor pentru Toți*

Fogadj el bennünket!

Itt élünk a világban,

jelen vagyunk a tegnapi és a holnapban.

Mi elfogadjuk embertársainkat egészséggben,

legyünk együtt ebben a másságban,

megértésben.

A jövőben is jelen leszünk. Kérünk,

fogadd el életünket,

és barátságoddal, megértéseddel

segítsd életünket!

- Nagy Angela -

Acceptă-ne!

Trăim aici în lume,

Suntem prezenți în trecut, dar și în viitor.

Noi îi acceptăm pe semenii noștri sănătoși,

haideți să fim împreună în diversitate,

în înțelegere.

Vom rămâne prezenți și în viitor. Te rugăm

să accepți prezența noastră,

cu prietenia și înțelegerea ta sprijină

viața noastră!

- Nagy Angela -

***A fogyatékkal élők jogai
dióhéjban***

***Drepturile persoanelor cu
handicap (pe scurt)***

Támogatóink 2016-ban

- jogi személyek -

BETHLEN GÁBOR ALAP, FUNDAȚIA COMMUNITAS, ORTOPROFIL, CONSILIUL JUDEȚEAN MUREȘ, MUNICIPIUL TG. MUREȘ, RMDSZ, MASTER DRUCK, FOMCO SRL, ADIMAG SRL, SC ALLCOLORS SRL, ZIMEX SRL, EFENDI SRL, FERMA OPREA-AVI COM, INTELIGENT IT, NETSOFT SRL, SC BORG DESIGN SRL (LISTA FIRMELOR DIN ROMÂNIA), FOTO SMILEY, ZIMA SRL, THEREZIA, TORDAI IMPEX SRL, SC LION VICTORIA SRL

E lapszám támogatója az
RMDSZ és a COMMUNITAS
ALAPÍTVÁNY

Tipărirea acestui număr este
sprijinit de UDMR și
FUNDAȚIA COMMUNITAS

KÖSZÖNJÜK AZ EGYHÁZAKNAK,
MAGÁNSZEMÉLYEKNEK ÉS KÜLÖNBÖZŐ
KÖZÖSSÉGEKNEK, HOGY TÁMOGATTAK
BENNÜNKET. KÉRJÜK, TOVÁBBRA IS
TÁMOGASSÁK TERVEINKET!

Segíts, hogy segíthessünk!
KÖSZÖNJÜK!

MULȚUMIM BISERICILOR,
PERSOANELOR FIZICE ȘI DIFERITELOR
COMUNITĂȚI CARE NE-AU SPRIJINIT. VĂ
RUGĂM, SĂ SPRIJINIȚI ÎN CONTINUARE
PROIECTELE NOASTRE!

Ajută, ca să putem ajuta!
MULȚUMIM!

2%

Köszönjük, hogy
adója 2%-val támogatja
munkánkat. Számítunk Önre
a jövőben is!

Asociația HIFA-România
Cod de identificare fiscală: 13226582
Cod IBAN: RO30RNCB0188034979810001

Vă mulțumim că ne
sprijiniți cu 2% din impozit.
Contăm și în viitor pe
Dumneavoastră!

HIFA-RO INFO

Főszerkesztő
Főszerkesztő-helyettes

HIFA-RO Kiadó Igazgatója

Levelezési cím

Iroda helyszíne
Irodai időpont minden hétköznapi

Egyéb elérhetőségek

Bankszámlaszám

A nyomtatásért felelős

HIFA-RO INFO

Simon Judit-Gyöngyi
Csata Éva

Csata Éva

HIFA-România
RO 540554 Tg. Mureș B-dul Pandurilor 18/1

Tg. Mureș Str. Enescu nr. 2
10-12, 15-17

Tel: 0744-959990, 0752062121
E-mail: office@hifa.ro
Website: www.hifa.ro

HIFA-România Ajutor pentru Toți,
RO30RNCB0188034979810001/RON
RO03RNCB0188034979810002/EUR
RO13RNCB0188034979810016/USD

Master Druck Tel: 0265-262359

HIFA-Ro Info = ISSN 2247-6709
ISSN-L = 2247-6709

HIFA-RO INFO

Redactor șef
Redactor-șef adjunct

Director Editura HIFA-RO

Adresă de corespondență

Locație birou
Orarul biroului în zile lucrătoare

Alte contacte

Cont bancar

Responsabil pentru imprimare

Bevezető gondolatok

Európában 80 millió fogyatékkal élő személy lakik, akik hétköznapijaik során számos akadályba ütköznek. Ezek az akadályok többek között a társadalom többi része által a fogyatékkal élők problémái iránt tanúsított közönynek is betudhatók. Pozitív változás következett be ebben a kérdésben az ENSZ a fogyatékkal élők jogaira vonatkozó Egyezményének elfogadásával, ezáltal e kérdéskör nemzetközi szintre emelkedett. Az Egyezmény a fogyatékkal élők jogainak érvényre juttatását társadalmi beilleszkedésük által látja megvalósíthatónak. A fogyatékkal élők társadalmi beilleszkedése az Egyezményt aláíró felek által, az erre a célra kidolgozott társadalom-politikai megoldások révén érhető el.

Ezen társadalom-politikai megoldások célja: a fogyatékkal élők hátrányos megkülönböztetésének megszüntetése, ugyanakkor az önálló életre való esély megteremtése számukra. E cél megvalósulásában lényeges tényező az akadálymentesség.

Az akadálymentesség minden akadály és korlát elhárítását jelenti a fogyatékkal élők az élet minden területén való teljes körű részvételének útjából, ugyanakkor egyenlő feltételek biztosítását a fizikai közegben való érvényesülésben, a közlekedéshez, tájékoztatási és hírközlési eszközökhöz, beleértve az informatikai rendszerekhez és technológiákhoz való hozzáférést, valamint egyéb, a nagy közönség számára elérhető létesítmény és szolgáltatás elérését.

Az akadálymentesség alapfeltétele a fogyatékkal élők számára az élet minden területén megvalósított egyéni függetlenség és esélyegyenlőség elérésének.

A HIFA-România Egyesület megalakulása óta jelentős erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy elősegítse a fogyatékkal élők információhoz való jutását, ugyanis tényként könyvelhető el, hogy ennek a rétegnek a tájékoztatása hiányos. E hiányosság következtében ezeket az embereket, jogsérelem éri, nem ismervén, nem tudják gyakorolni jogukat, amelyek azonban elengedhetetlenül szükségesek ahhoz, hogy normális életet élhessenek.

Tehát, folyóiratunk jelenlegi számában a fogyatékkal élők jogait próbáltuk elérhetővé tenni olvasóink számára. Bízunk benne, hogy valóban hasznukra lesz.

Gânduri introductive

În Europa trăiesc 80 de milioane de oameni cu diferite dizabilități, confruntându-se cu numeroase piedici în viața de zi cu zi. Aceste piedici se datorează printre altele și indiferenței restului societății față de problemele persoanelor cu dizabilități. O schimbare pozitivă în această chestiune s-a petrecut prin recunoașterea internațională a problematicei drepturilor persoanelor cu dizabilități odată cu adoptarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități. Convenția consacră un loc central în abordarea drepturilor persoanelor cu dizabilități integrării sociale a acestora. Integrarea socială a persoanelor cu dizabilități se poate realiza prin aplicarea unor politici sociale în acest sens de către statele semnatare ale Convenției.

Scopul acestor politici publice este: eradicarea discriminării persoanelor cu dizabilități, asigurarea egalității de șanse, precum și oferirea șanseii la o viață independentă. O componentă esențială în realizarea acestui scop este accesibilitatea.

Prin accesibilitate se înțelege eliminarea tuturor obstacolelor și a bariereilor din calea participării depline a persoanelor cu dizabilități în toate domeniile vieții, respectiv asigurarea condițiilor de egalitate cu ceilalți privind accesul la mediul fizic, transport, mijloacele de comunicare și informare, inclusiv tehnologii și sisteme informatice, cât și alte facilități și servicii furnizate publicului larg.

Accesibilitatea este condiția de bază în realizarea independenței și a șanselor egale în toate domeniile vieții pentru persoane cu dizabilități.

Asociația HIFA-România, chiar de la înființarea sa a depus eforturi considerabile pentru asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la informații, fiind o realitate faptul că, accesul la informații al acestei categorii de persoane se realizează foarte greu. Prin această lipsă de informații, se realizează o încălcare a drepturilor acestor persoane, care necunoscându-și drepturile, nu pot beneficia de ele și astfel nu pot să aibă o viață normală și independentă.

Din acest motiv în paginile revistei noastre am încercat să accesibilizăm pentru cititorii noștri informațiile despre drepturile persoanelor cu dizabilități. Și sperăm că vor fi de un real folos.

A fogyatékkal élők jogai dióhéjban

Romániában a fogyatékkal élők jogainak többségét a **448/2006-os számú módosított és kiegészített törvény** szabályozza.

A joggyakorlás alapfeltétele, hogy a kérelmező rendelkezzen a **ROKKANTSÁGI FOKOZATOT MEGÁLLAPÍTÓ BIZONYLATTAL**.

A bizonylat megszerzésének folyamata:

• **A rokkantsági fokozat megállapításához szükséges szociális felmérés kérelmezése** (a felmérést a fogyatékkal élő személy lakhelyének polgármestere hivatalában levő szociális szakszolgálat végzi). Szükséges iratok:

- szakorvosi bizonylat (3 hónapnál nem régebbi)
- családorvos által kiállított összegző orvosi bizonylat

- a fogyatékkal élő személy és a vele egy háztartásban élők személyazonossági igazolványai
- a fogyatékkal élő személy és a vele egy háztartásban élők jövedelmét igazoló iratok

• **A kérelmező iratcsomójának összeállítása**, illetve ehhez szükséges iratok:

- típuskérvény
- a kérelmező személyazonossági igazolványa
- munkahelyi bizonylat alkalmazottak esetén
- nyugdíjazási végzés és nyugdíjszelvény nyugdíjasok esetén
- igazolás a Közpénzügyi Hivaltól, azok számára, akik nem rendelkeznek jövedelemmel
- egészségügyi bizonylatok:
 - családorvos által kiállított beutaló
 - szakorvosi bizonylat
 - egyéb egészségügyi iratok (kórházi kibocsátók, orvosi vizsgálatok eredményei)

• **A kérelmező iratcsomójának benyújtása**

Az iratcsomót ahhoz a megyei Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatósághoz kell benyújtani, amelynek területi hatáskörébe tartozik a fogyatékkal élő személy lakhelye, és ahol a fogyatékkal élő személyek állapotát felmérő bizottság székel.

• **Az iratcsomó benyújtása a multidiszciplináris bizottsághoz az összetett felmérés elvégzése érdekében**

• **Az iratok elemzése a multidiszciplináris bizottság által**

• **A kérelmező felmérésre való előjegyzése**

• **A kérelmező fogyatékkal élő személy állapotának tulajdonképpeni felmérése**

• **Az állapotfelmérő jelentés kibocsátása rokkantsági fokozatba való besorolási javaslatlal együtt**

A rokkantsági bizonyítvány megszerzése kiskorúak számára hasonló eljárás szerint történik, azzal

Drepturile persoanelor cu handicap (pe scurt)

În România majoritatea drepturilor persoanelor cu dizabilități sunt reglementate de **legea nr. 448/2006 cu modificările și completările ulterioare**.

Condiția de bază pentru exercitarea acestor drepturi este ca solicitanții să posede **CERTIFICAT DE ÎNCADRARE ÎN GRAD DE HANDICAP**.

Procedura prin care se poate obține acest act este:

• **Solicitarea anchetei sociale în vederea încadrării în grad de handicap a solicitantului** (ancheta este realizată de serviciul social specializat din cadrul primăriei în a cărei rază are domiciliul persoana cu handicap). Acte necesare pentru ancheta socială:

- referat medic specialist (nu mai vechi de 3 luni)
- scrisoare medicală de la medicul de familie
- actele de identitate ale tuturor persoanelor care locuiesc cu persoana cu handicap, inclusiv al persoanei bolnave.
- adeverințele de venit ale tuturor persoanelor care locuiesc cu persoana cu handicap, inclusiv a persoanei cu handicap

• **Întocmirea dosarului solicitantului pentru certificat de încadrare în grad de handicap**. Dosarul trebuie să cuprindă următoarele acte:

- cerere tip
- actul de identitate al solicitantului
- adeverință de salariat, pentru salariați
- decizie de pensionare și cupon de pensie, pentru pensionari
- adeverință de la Administrația Finanțelor Publice pentru cei care nu realizează nici un venit
- documente medicale:
 - scrisoare medicală întocmită de medicul de familie
 - referat medical scris de medicul specialist
 - alte acte medicale (bilete de ieșire din spital, analize medicale)

• **Depunerea dosarului solicitantului**

Dosarul se depune la sediul DGASPC în a cărei rază teritorială are domiciliul persoana cu handicap și unde funcționează serviciul de evaluare complexă a persoanelor cu handicap.

• **Repartizarea dosarului echipei multidisciplinare în vederea efectuării evaluării complexe**

• **Analiza dosarului de către echipa multidisciplinară**

• **Programarea persoanei pentru evaluare**

• **Efectuarea de către echipa multidisciplinară a evaluării propriu-zise a persoanei solicitante**

• **Întocmirea raportului de evaluare complexă cu formularea propunerilor privind încadrarea în grad de handicap**

Procedura prin care se obține certificatul de încadrare în grad de handicap pentru minori este

a különbséggel, hogy a felmérést a fogyatékkal élő gyermekek állapotát felmérő bizottság végzi.

A törvényes előírásoknak megfelelően a következő rokkantsági fokozatokat különböztetjük meg: enyhe, közepes, halmozott, súlyos.

A módosításoknak köszönhetően **ROKKANTSÁGI BIZONYÍTVÁNYRA JOGOSÍTÓ BETEGSÉGEK LISTÁJÁRA** felkerült:

- szélütés, ha jelentős működési zavarokat idéz elő
- csont és izomrendszeri bántalmak, ha jelen-tősen korlátozza az egyént mozgásában
- egyensúlyi problémák, ha idegi, veleszületett vagy nagyon kis korban szerzett bántalmak idézik elő
- hemofília
- merevedett csigolyagyulladás
- gerincferdülés miatti elváltozások
- fertőzés és gyulladás okozta izomzati elvál-tozások
- fokozódó izomsorvadás
- veleszületett izomzati rendellenességek és el-változások
- az izomrostokat károsító klór, só, kalcium és kálium hiány
- korai epilepszia (26 éves korig) és a bármikor kezdődő epilepszia, ha a beteg nem rendelkezik jövedelemmel.
- ritka betegségek, mint: Parkinson-kór, Hun-tington kór, Wilson kór, Prader-Willi szindróma

A rokkantsági bizonyítvány birtokosai rok-kantsági fokozattól függően különböző jogokkal rendelkeznek az egészségügy, oktatás, szakképzés, szociális és jogi segítségnyújtás, valamint a lakha-tás, a foglalkoztatás vagy a szórakozás terén.

Egészségügy

A fogyatékkal élő személyeknek joguk van:

- a társadalmi egészségbiztosítási rendszer ke-retén belül ingyenes orvosi ellátásra, beleértve az ingyenes gyógyszereket is, úgy a járó-beteg ellá-tásban, mint a kórházi kezelés ideje alatt
 - ingyenes szállás és étkezés a halmozott vagy súlyos fogyatékkal élő gyermek vagy felnőtt hoz-zátartozója számára egészségügyi intézmények-ben, szanatóriumokban és üdülőhelyeken
 - az egyéni rehabilitációs és társadalmi integrá-ciós programnak megfelelően évente egy ingyenes gyógyfürdői kezelési jegy. A *gyógyfürdői kezelési jegy* megszerzéséhez szükséges *iratok*:
 - a kérelmező személyazonossági igazolványa
 - a kérelmező rokkantsági bizonyítványa
 - a család vagy kezelőorvos által kiállított orvosi ajánlás gyógykezelésre az igényelt üdülőhelyen
- Az iratokat ahhoz a megyei *Nyugdíjbiztosító*-hoz kell benyújtani, amelynek területi hatáskörébe tartozik a kérelmező lakhelye.

asemănătoare, dar evaluarea se face de către servi-ciul de evaluare complexă a copilului cu handicap.

Potrivit legii gradele de handicap sunt urmă-toarele: ușor, mediu, accentuat și grav.

În urma modificărilor pe **LISTA BOLILOR CARE SE ÎNCADREAZĂ ÎN GRAD DE HAN-DICAP** au fost incluse următoarele afecțiuni:

- accidentul vascular cerebral, dacă s-au produs limitări funcționale majore
- afecțiuni osteoarticulare, dacă generează un impact major asupra autonomiei persoanei
- problemele de echilibru dacă apar ca urmare a unor afecțiuni neurologice, congenitale ori contractate precoce
- hemofilia
- spondilita anchilozantă
- cifoscolioze și scolioze deformante
- miopatii infecțioase și inflamatorii
- distrofii musculare progresive
- miopatii metabolice
- anomalii și malformații musculare congenitale
- canalopatii: de clor, de sodiu, de calciu, de potasiu care afectează fibrele musculare
- epilepsia cu debut precoce (copilărie-adoles-cență, până la 26 de ani) și epilepsia indiferent de data debutului, la persoane fără venituri
- boli rare ca: boala Parkinson, boala Hunting-ton, boala Wilson, sindromul Prader-Willi

În funcție de gradul handicapului, posesorii certifica-tului beneficiază de o serie de drepturi care vizează atât sănătatea, educația, formarea profesională, asistență soci-ală și juridică precum și locuința, transportul, ocuparea și adaptarea locului de muncă, sau petrecerea timpului liber.

Sănătatea

Persoanele cu handicap beneficiază de:

- asistență medicală gratuită, inclusiv de medi-camente gratuite, atât pentru tratamentul ambula-toriu, cât și pe timpul spitalizării în cadrul sistemul-ui de asigurări sociale de sănătate
 - servicii gratuite de cazare și masă și pentru înso-șitorul copilului cu handicap grav sau accentuat ori al adul-tului cu handicap grav sau accentuat în unitățile sanitare cu paturi, sanatorii și stațiuni balneare
 - un bilet gratuit de tratament balnear pe an pe baza programului individual de reabilitare și integrare socială.
- Acte** necesare pentru obținerea **biletului de tratament**:
- actul de identitate al solicitantului
 - certificatul de încadrare în grad de handicap al solicitantului
 - recomandare medicală eliberată de către medicul de familie sau medicul curant pentru afecțiunea care necesită tratament balnear în stațiunea solicitată
- Actele se depun la **Casa Județeană de Pensii** în a cărei rază teritorială se află domiciliul solicitantului.

• ingyenes gyógyászati segédeszközök a járóbeteg ellátásban. A **gyógyászati segédeszközök** megszerzéséhez szükséges **iratok**:

- típuskérés
- egészségügyi biztosított minőséget igazoló irat (egészségügyi kártya)
- szakorvosi ajánlás a gyógyászati segédeszköz szükségességére vonatkozóan 2 eredeti példányban, amely 30 napig érvényes
- a kérelmező rokkantsági bizonyítványa
- a kérelmező születési bizonyítványa vagy személyazonosságát igazolványa
- jövedelemigazolás vagy nyugdíjszelvény

Az iratokat ahhoz a **Megyei Egészségbiztosító Pénztárhoz** kell benyújtani, amelynek területi hatáskörébe tartozik a kérelmező lakhelye.

• dispozitív medicale gratuite în ambulatoriu. **Acte** necesare pentru obținerea unui **dispozitiv medical**:

- cerere tip
- documentul justificativ care atestă calitatea de asigurat (card de sănătate)
- recomandare medicală din partea unui medic specialist privind acordarea dispozitivului medical în 2 exemplare originale valabile 30 de zile de la data emiterii
- certificatul de încadrare în grad de handicap al solicitantului
- certificatul de naștere sau cartea de identitate a beneficiarului
- adeverință de venit sau cupon de pensie

Actele se depun la **Casa Județeană de Asigurări de Sănătate** în a cărei rază teritorială se află domiciliul solicitantului.

Oktatás

A törvényes előírások szerint a fogyatékkal élő személyeknek joguk van az oktatás minden formájához kortól függetlenül, fogyatékoságuk mértékének és oktatási szükségleteiknek megfelelően.

A fogyatékkal élő személyek oktatása az alábbi formákban valósul meg:

- egyénileg beilleszkedve a közoktatási intézményekbe
- külön csoportok vagy osztályok beilleszkedésébe az óvodai és iskolai közoktatási intézményekben
- oktatási szolgáltatások nyújtása segítő tanerő által
- otthoni oktatás a középiskolai tanulmányok befejezéséig vagy 26 éves korig
- kórházi oktatás a kórházi kezelés ideje alatt
- oktatási alternatívák

A megfelelő oktatási forma kiválasztása egy oktatási szükségletet megállapító felmérés alapján történik, amelyet a befogadó iskola vezetősége végez el. A tanulási folyamat során a fogyatékkal élő személyeknek joguk van kiegészítő oktatási szolgáltatásokra:

- a fogyatékoság mértékének megfelelő műszaki felszerelések beszerzéséhez és alkalmazásához
- a tantermek bútorzatának megfelelő kialakításához
- tankönyvek és jegyzetek hozzáférhetővé tételéhez látássérültek számára
- segédeszközök és programok használata, bármilyen formájú és szintű vizsga alkalmával

Educația

Potrivit legii, persoanele cu handicap au acces liber și egal la orice formă de educație, indiferent de vârstă, în conformitate cu tipul, gradul de handicap și nevoile educaționale ale acestora.

Educația persoanelor cu handicap se realizează prin:

- integrarea individuală în unități de învățământ de masă
- grupe sau clase speciale compacte, integrate în unități preșcolare și școlare de masă
- servicii educaționale prin cadrele didactice itinerante/de sprijin
- școlarizare la domiciliu până la absolvirea studiilor liceale, dar nu mai târziu de împlinirea vârstei de 26 de ani
- educația „la patul de spital” pe durata spitalizării
- alternative educaționale

Alegerea formei educaționale potrivite persoanei cu handicap se realizează pe baza unei expertize de orientare școlară efectuată de conducerea școlii integrate. În cadrul procesului de învățământ cei care suferă de un handicap au dreptul la servicii educaționale de sprijin:

- dotarea cu echipament tehnic adaptat tipului și gradului de handicap și utilizarea acestuia.
- adaptarea mobilierului din sălile de curs
- manuale școlare și cursuri în format accesibil pentru elevii și studenții cu deficiențe de vedere
- utilizarea echipamentelor și softurilor asistive în susținerea examenelor de orice tip și nivel

Lakhatás

A lakhatás terén a súlyos fogyatékkal élő személyeknek joguk van:

- a törvényben előírt minimális lakófelület felett még egy lakószobához, amelynek biztosítása bérleti szerződés alapján az állam vagy közigazgatási egy-

Locuința

În ceea ce privește locuința, persoanele cu handicap grav beneficiază de următoarele drepturi:

- acordarea unei camere de locuit suplimentar față de normele minimale de locuit prevăzute de lege pe baza contractelor de închiriere pentru locuințele care

ségei tulajdonában levő lakásokból történik

- a fogyatékkal élő személyek által lakásként használt, az állam, vagy közigazgatási egységei tulajdonában levő lakóterületek bérleti díjának a törvényben előírt minimális összegben való meghatározásához (ez a jog megilleti a halmozott fogyatékkal élő személyeket is)

Közlekedés

A **súlyos** vagy **halmozott** fogyatékkal élő személyek ingyenesen vehetik igénybe a felszíni városi közszállítást és a metró.

Ugyanakkor a **súlyos** fogyatékkal élő személyek jogosultak évi 12 oda-vissza utazásra vasúton, országúti közszállításban, folyami hajózásban egy gyorsvonat másodosztályú jegy árának értékében.

A halmozott fogyatékkal élő személyek jogosultak évi 6 oda-vissza utazásra vasúton, országúti közszállításban, folyami hajózásban egy gyorsvonat másodosztályú jegy árának értékében.

Ezek az előírások vonatkoznak:

- súlyos fogyatékkal élő személyek hozzátartozóira is a beteg jelenlétében

- halmozott fogyatékkal élő személyek hozzátartozóira is a beteg jelenlétében

- súlyos fogyatékkal élő személyek gondozóira is

Ezen jog gyakorlásához a városi közszállítás ingyenes használatára feljogosító bérlet, valamint az országúti közszállításban és vasúton használható ingyen jegyek szükségesek és az a megyei Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóság állítja ki, amelynek területi hatáskörébe tartozik a fogyatékkal élő személy lakhelye.

A bérlet és a jegyek kiállításához szükséges iratok:

- a jogosult személyazonossági igazolványa
- a jogosult igazolvány fényképe
- a jogosult rokkantsági bizonyítványa
- a súlyos fogyatékkal élő személy gondozójának munkaszerződése (adott esetben)
- a súlyos fogyatékkal élő személy gondozójának igazolványképe (adott esetben)
- a súlyos fogyatékkal élő személy gondozójának személyi igazolványa (adott esetben)

Szociális szolgáltatások

Szociális szolgáltatásokhoz való jog megítélése kérésre vagy hivatalból történik. A szociális szolgáltatások nyújthatók a jogosult otthonában, közösségben, nappali központokban, köz- vagy magántulajdonban levő lakóparkokban.

A súlyos fogyatékkal élő személyeknek pszi-

apartin domeniului public sau privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale ale acestuia.

- stabilirea chiriei pentru suprafețele locative cu destinație de locuințe deținute de stat sau de unitățile administrativ-teritoriale ale acestuia și care sunt în folosința acestor persoane la tariful minim prevăzut de lege (de acest drept beneficiază și persoanele cu handicap accentuat)

Transportul

Persoanele cu handicap **grav** și **accentuat** beneficiază de gratuitate pe toate liniile transportului urban cu mijloace de transport în comun de suprafață și cu metroul.

Totodată, persoanele cu handicap **grav** au dreptul la 12 călătorii dus-întors pe an cu orice tip de tren, în limita costului unui bilet la tren accelerat clasa a II-a, cu autobuzele sau cu navele de transport fluvial, în limita costului unui bilet la tren accelerat clasa a-II-a.

Persoanele cu handicap accentuat au dreptul la 6 călătorii dus-întors pe an cu orice tip de tren, în limita costului unui bilet la tren accelerat clasa a II-a, cu autobuzele sau cu navele de transport fluvial, în limita costului unui bilet la tren accelerat clasa a-II-a.

Aceste prevederi se referă și la:

- însoțitorii persoanelor cu handicap grav în prezența acestora

- însoțitorii persoanelor cu handicap accentuat în prezența acestora

- asistenții personali ai persoanelor cu handicap grav

Exercitarea acestui drept se realizează prin legitiimațiile de transport urban, respectiv bilete gratuite de transport interurban ori CFR și sunt eliberate de către DGASPC în a cărei rază teritorială are domiciliul titularul dreptului.

Acte necesare pentru eliberarea acestor documente:

- actul de identitate al titularului dreptului
- o poză tip buletin al titularului dreptului
- certificatul de încadrare în grad de handicap al titularului dreptului
- contractul de muncă al asistentului personal al persoanei cu handicap grav (dacă este cazul)
- o poză tip buletin al asistentului personal al persoanei cu handicap grav (dacă este cazul)
- actul de identitate al asistentului personal al persoanei cu handicap grav (dacă este cazul)

Servicii sociale

Dreptul la asistență socială sub forma unor servicii sociale se acordă la cerere sau din oficiu. Serviciile sociale se acordă la domiciliu, în comunitate și în centre de zi sau centre rezidențiale, publice sau private.

Persoanele cu handicap grav în baza evaluării socio-psihomedicale au dreptul la un asistent personal.

cho-szociális és orvosi felmérés alapján joguk van gondozóhoz.

A gondozói státus feltételei:

- 18 éves korhatár
- büntetlenység olyan bűncselekmények esetében, amelyek összeegyeztethetetlenek a gondozói státussal.
- teljes cselekvőképesség
- orvosilag igazolt megfelelő egészségi állapot
- legalább általános iskolai végzettség kivétel a gondozott rokonai (IV. fokig)

A gondozó munkaszerződését a súlyos fogyatékkal élő személy lakhelyének Polgármesteri Hivatalával köti.

Szükséges iratok:

- alkalmazási kérvény
- személyazonossági igazolvány másolat
- házassági bizonyítvány (adott esetben)
- iskolai végzettséget igazoló iratok
- erkölcsi bizonyítvány
- megfelelő egészségi állapotot igazoló, a család orvos által kiállított irat
- a fogyatékkal élő személy vagy törvényes képviselőjének írásos beleegyezése az alkalmazásra vonatkozólag
- írásos nyilatkozat a törvényes kötelezettségek betartásáról
- a Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóság írásos beleegyezése a gondozó alkalmazására vonatkozólag

A gondozó alkalmazása az iratok benyújtásától számított 30 napon belül történik, és megelőzi egy szociális felmérés, amelyet a gondozott lakhelyén az alkalmazó polgármesteri hivatal szociális osztálya végez el.

Szociális juttatások

A súlyos fogyatékkal élő személyek havi 340 lej juttatásban részesülnek.

A súlyos fogyatékkal élő gyermekek 100%-kal megemelt családi pótlékban részesülnek, valamint jövedelemkiegészítésre jogosultak összesen 274 lej értékben. Ugyanakkor ők jogosultak gondozói juttatásra vagy gondozóra, amelynek értéke 969 lej.

A halmozott fogyatékkal élő személyek havi 272 lej juttatásban részesülnek.

A halmozott fogyatékkal élő gyermekek 100%-kal megemelt családi pótlékban részesülnek, valamint jövedelem kiegészítésre jogosultak összesen 247 lej értékben.

A közepes fogyatékkal élő személyek havi 39 lej juttatásban részesülnek

A közepes fogyatékkal élő gyermekek 100%-kal megemelt családi pótlékban részesülnek, valamint jövedelem kiegészítésre jogosultak összesen 207 lej értékben

Condiții de încadrare al asistentului personal:

- să aibă vârsta de 18 ani împliniți
- să nu fi fost condamnat pentru săvârșirea unei infracțiuni care îl face incompatibil cu exercitarea ocupației de asistent personal
- să aibă capacitate deplină de exercițiu
- să aibă o stare de sănătate corespunzătoare, atestată de medic
- să fi absolvit cel puțin cursurile învățământului general obligatoriu, cu excepția rudelor până la gradul al IV-lea ale persoanei cu handicap grav

Contractul individual de muncă al asistentului personal se încheie cu primăria localității de domiciliu a persoanei cu handicap grav.

Acte necesare:

- cerere de angajare
- copie act de identitate
- copie certificat de căsătorie (dacă este cazul)
- copie de pe actele de studii
- cazier judiciar
- adeverință medicală eliberată de medicul de familie, care să ateste starea de sănătate corespunzătoare
- acordul scris al persoanei cu handicap sau al reprezentantului legal al acesteia pentru angajare
- declarație pe propria răspundere că va respecta obligațiile prevăzute de lege
- acordul scris al DGASPC referitor la opțiunea persoanei cu handicap sau a reprezentantului legal al acesteia pentru angajare

Angajarea asistentului personal se face în cel mult 30 de zile de la depunerea dosarului și este precedată de o anchetă socială efectuată de serviciul social al primăriei angajatoare la domiciliul celui care dorește angajarea.

Prestații sociale

Persoanele adulte cu handicap grav beneficiază de o indemnizație în valoare totală de 340 de lei.

Copiii cu handicap grav beneficiază de alocație de stat majorat cu 100% și de un buget personal complementar în valoare totală de 274 lei. Totodată ei beneficiază de indemnizație de însoțitor ori asistent personal în valoare de 969 lei.

Persoanele adulte cu handicap accentuat beneficiază de o indemnizație în valoare totală de 272 de lei.

Copiii cu handicap accentuat beneficiază de alocație de stat majorat cu 100% și de un buget personal complementar în valoare totală de 247 lei.

Persoanele adulte cu handicap mediu beneficiază de o indemnizație în valoare totală de 39 lei.

Copiii cu handicap mediu beneficiază de alocație de stat, majorat cu 100% și de un buget personal complementar în valoare totală de 207 lei.

Adókedvezmények

A 2016-os Adótörvénykönyv előírásai szerint a súlyos és halmozott fogyatékkal élő személyek és a súlyos és halmozott fogyatékkal élő kiskorúak törvényes képviselői:

- mentesülnek a lakhelyként szolgáló, saját vagy társ tulajdonukban levő ingatlan és a hozzá tartozó telek adójának fizetési kötelezettsége alól

Szükséges iratok.

- típuskére
- a kérelmező személyazonossági igazolványa
- a kérelmező rokkantsági bizonyítványa
- a kérelmező házassági bizonyítványa (adott esetben)

Az iratokat annak a Polgármesteri Hivatalnak az Adó- és Illetékek Osztályára kell benyújtani, amelyhez a kérelmező lakhelye tartozik.

- mentesülnek gazdasági tevékenységek végzéséhez szükséges működési engedély kiállításai, valamint évente való megújítási illetékének megfizetési terhe alól

Szükséges iratok:

- típuskére működési engedély kiállítására vonatkozóan

- a Kereskedelmi Cégjegyzékbe való bejegyzést tanúsító bizonyítvány

- a munkapont létét tanúsító bizonyítvány

- a helység törvényes birtoklását igazoló irat (tulajdon bizonyító okmány, bérleti szerződés)

- a közvetlen szomszédok írásos beleegyezése olyan esetekben, ha a folytatandó tevékenység veszélyt jelenthet az egészségre zaj, szag, füst, por, mérgező gázok által

- hulladék elszállítási és tárolási szerződés és a kifizetési nygta

- a törvényben előírt különböző szakintézmények által kibocsátott megegyezések, jóváhagyások, engedélyek, szabadalmak

- a helyi Adóhivatal által kibocsátott adóügyi bizonyítvány

- a kérelmező rokkantsági bizonyítványa

- írásos igénylés a gazdasági tevékenységek végzéséhez szükséges működési engedély kiállításai illetékének megfizetési terhe alóli mentesítésre vonatkozólag

- a súlyos vagy halmozott fogyatékkal élő személyek mentesülnek az önálló tevékenységekből, bérből, nyugdíjból, egyes mezőgazdasági, erdészeti és halászati tevékenységekből származó jövedelmek adójának fizetési kötelezettsége alól

A törvényes előírások szerint önálló tevékenységből származó jövedelemnek számít a kereskedelmi tevékenységből, szabad foglalkozásokból és szellemi termékek létrehozásából származó jövedelmek.

Szabad foglalkozásból származó jövedelemnek számít az orvosi, ügyvédi, jegyzői, pénzügyi

Facilități fiscale

Conform prevederilor Codului fiscal 2016, persoanele cu handicap grav sau accentuat și persoanele încadrate în gradul I de invaliditate, respectiv reprezentanții legali ai minorilor cu handicap grav sau accentuat și ai minorilor încadrați în gradul I de invaliditate au:

- scutire de plata impozitului pe clădirea folosită ca domiciliu și pe terenul aferent acesteia, aflat în proprietatea sau coproprietatea acestora

Acte necesare:

- cerere tip

- actul de identitate al solicitantului

- certificatul de încadrare în grad de handicap

- certificatul de căsătorie (dacă este cazul)

Dosarul se depune la Direcția de impozite și taxe din cadrul primăriei unde are domiciliul solicitantului.

- scutire de la plata taxei pentru eliberarea autorizației de funcționare pentru activități economice și viza anuală a acestora

Acte necesare:

- cerere pentru eliberarea avizului de funcționare (formular tip)

- certificatul de înregistrare emis de Oficiul Registrului Comerțului

- certificat constatator pentru punctul de lucru emis de Oficiul Registrului Comerțului

- actul de deținere legală a spațiului (act de proprietate, contract de închiriere)

- acordurile vecinilor limitrofi pe formulare tip sub semnătură privată (aceste acorduri vor fi solicitate pentru unitățile care pot crea riscuri pentru sănătate sau disconfort pentru populație prin producerea de zgomot, vibrații, mirosuri, praf, fum, gaze toxice sau iritante etc.)
- contract pentru ridicarea sau depozitarea gunoierului și chitanța de plată

- acorduri, avize, autorizații, licențe ale instituțiilor de specialitate expres stabilite de legislația în vigoare.

- certificat fiscal emis de Direcția Finanțelor Publice Locale

- certificatul de încadrare în grad de handicap al solicitantului

- cerere scrisă prin care se solicită scutirea de la plata taxei pentru eliberarea autorizației de funcționare pentru activități economice

- scutire de la plata impozitului pe venitul realizat din activități independente, salarii, pensii și unele activități agricole, silvicultură și piscicultură pentru persoanele fizice cu handicap grav sau accentuat

Potrivit legii, veniturile din activități independente cuprind veniturile comerciale, veniturile din profesii libere și veniturile din drepturi de proprietate intelectuală realizate în mod individual sau într-o formă de asociere.

Constituie venituri din profesii libere veniturile obținute din exercitarea profesiilor medicale, de avocat, notar, auditor financiar, consultant fiscal, expert conta-

tanácsadói, ingatlanközvetítői és egyéb, törvény által meghatározott foglalkozásokból szerzett jövedelmek.

bil, contabil autorizat, consultant de plasament în valori mobiliare, arhitect sau a altor profesii reglementate, desfășurate în mod independent, în condițiile legii.

Jogi segélyszolgálat

A fogyatékkal élő személyek védelmet élveznek a mellőzés és a visszaélésekkel szemben függetlenül attól, hogy hol élnek.

Ha a fogyatékkal élő személyek nem képesek rendelkezni saját javaikról, jogi védelem alá kerülnek gondnokság vagy gyámság formájában, ugyanakkor jogi segély nyújtásban is részesülnek.

Gondnokság

Azon személy esetében alkalmazható, aki betegség miatt vagy más okokból, bár rendelkezik ítélőképességgel, nem tud meghozni sem személyesen, sem megbízott által halaszthatatlan döntéseket és intézkedéseket.

A gondnok kinevezése kérés alapján történik a kérelmező lakhelyének polgármesteri hivatala keretén belül működő gyámhivatal által. A kinevezés határozatban történik, amelyről a gondnok írásos értesítést kap és kifüggesztik a gyámügyi bíróság, valamint a kérelmező lakhelyének polgármesteri hivatala székhelyén.

Szükséges iratok:

- tipuskérvény
- írásos beleegyező nyilatkozat a gondnokság vállalását illetően a kinevezendő személy részéről
- a gondnoknak kinevezendő személy személyazonossági igazolványa
- a kérelmező személyazonossági igazolványa
- a kérelmező születési bizonyítványa (adott esetben)
- a kérelmező házassági bizonyítványa (adott esetben)
- a kérelmező rokkantsági bizonyítványa
- egyéb orvosi bizonyítványok
- a gondnoknak kinevezendő személy alkalmasságát bizonyító orvosi okirat
- a kérelmező jövedelmi bizonyítványa vagy nyugdíjszelvénye

Gyámság

Feltételek:

- a gyámság alá helyezendő személy ítélőképességének hiányát pszichiátriai vizsgálat kell alátámasztania
- az ítélőképesség hiányát elmebaj vagy gyenge elméjűség okozza

Eljárás:

- a gyámság alá helyezési kérvény benyújtása
- a kérvényt ahhoz a törvényszékhez kell benyújtani, amelynek területi hatáskörébe tartozik a gyámság alá helyezendő személy lakhelye

A kérés leadásához szükséges iratok:

- a gyámság alá helyezendő személy születési bizonyítványa vagy személyazonossági igazolványa
- a kérelmező személyazonossági igazolványa
- a gyámság alá helyezendő személy egészségi állapotát bizonyító okirat
- tipuskérvény

Asistență juridică

Persoanele cu handicap au dreptul să fie protejate împotriva neglijării și abuzului, indiferent de locul în care se află.

Dacă persoanele cu handicap nu își pot administra bunurile, beneficiază de protecție juridică sub forma curatelei sau tutelei, dar și de asistență juridică.

Curatelă

Se instituie, dacă din cauza bolii sau din alte motive, o persoană, deși are discernământ, nu poate, nici personal, nici prin reprezentant, să ia măsurile necesare în cazuri ale căror rezolvare nu suferă amânare.

Curatorul este numit la cerere de către autoritatea tutelară din cadrul primăriei localității unde solicitantul are domiciliul. Numirea se face printr-o încheiere care se comunică în scris curatorului și se afișează la sediul instanței de tutelă, precum și la primăria localității unde solicitantul are domiciliul.

Acte necesare:

- cerere tip
- declarație scrisă de acceptare a persoanei care urmează să fie numit curator
- actul de identitate al persoanei care urmează să fie numit curator
- actul de identitate al solicitantului
- certificat de naștere (dacă este cazul)
- certificat de căsătorie (dacă este cazul)
- certificatul de încadrare în grad de handicap al solicitantului
- alte acte medicale
- adeverință medicală privind aptitudinea persoanei care urmează să fie numit curator
- adeverință de venit sau talon de pensie al solicitantului

Tutela

Condiții:

- lipsa de discernământ a persoanei pentru care se cere instituirea tutelei trebuie să fie constatată printr-o expertiză psihiatrică
- cauza lipsei de discernământ să fie alienația sau debilitatea mintală

Procedură:

- depunerea cererii de instituire a tutelei
- cererea se depune la judecătoria în a cărei rază teritorială are domiciliul persoana care va fi pusă sub interdicție

Acte necesare la depunerea cererii:

- actul de identitate sau certificatul de naștere al persoanei care va fi pusă sub interdicție
- actul de identitate al persoanei care depune cererea
- acte medicale doveditoare despre starea de sănătate a persoanei care va fi pusă sub interdicție
- cerere tip

- a kérvény eljuttatása az Ügyészséghez
- orvosi szakértői vizsgálat elrendelése, majd annak eredményének és a hozzá csatolt vélemény közlése

- az ügy megtárgyalása, majd a két tanú és a gyámság alá helyezendő személy meghallgatása

- a bíróság által hozott határozat kihirdetése, mely szerint a bíróság jóváhagyja vagy elutasítja a gyámság alá helyezési kérvényt

- a végleges gyámság alá helyezési határozat kivonatának közlése egy újságban. A bíróság közli a gyámság alá helyezett személy lakhelye körzetében levő Gyámhivatallal a hozott határozatot és kéri egy gyám kinevezését.

A gyám kinevezéséhez szükséges iratok:

- a gyámság alá helyezendő személy személyazonossági igazolványa

- a gyámság alá helyezendő születési bizonyítványa

- a gyámság alá helyezendő személy házassági bizonyítványa (adott esetben)

- rokkantsági bizonyítvány

- nyugdíjszelvény

- a végleges gyámság alá helyezési határozat

- a gyámként kinevezendő személy kérvénye

- a gyámként kinevezendő személy személyazonossági igazolványa

- a gyámként kinevezendő személy házassági bizonyítványa (adott esetben)

- a gyámként kinevezendő személy jövedelmi igazolása vagy nyugdíjszelvénye

- a gyámként kinevezendő személy alkalmasságát bizonyító orvosi okirat

- a kommunikáció a keresési és a keresési helyre való elhelyezéséről

- a kommunikáció a keresési és a keresési helyre való elhelyezéséről

- a kommunikáció a keresési és a keresési helyre való elhelyezéséről

- a kommunikáció a keresési és a keresési helyre való elhelyezéséről

- a kommunikáció a keresési és a keresési helyre való elhelyezéséről

- a kommunikáció a keresési és a keresési helyre való elhelyezéséről

- a kommunikáció a keresési és a keresési helyre való elhelyezéséről

- a kommunikáció a keresési és a keresési helyre való elhelyezéséről

- a kommunikáció a keresési és a keresési helyre való elhelyezéséről

- a kommunikáció a keresési és a keresési helyre való elhelyezéséről

- a kommunikáció a keresési és a keresési helyre való elhelyezéséről

- a kommunikáció a keresési és a keresési helyre való elhelyezéséről

- a kommunikáció a keresési és a keresési helyre való elhelyezéséről

- a kommunikáció a keresési és a keresési helyre való elhelyezéséről

- a kommunikáció a keresési és a keresési helyre való elhelyezéséről

- a kommunikáció a keresési és a keresési helyre való elhelyezéséről

Fogyatékkal élő személyek foglalkoztatása

Kötelezettségek:

A törvényes előírások szerint az ötvennél több alkalmazottal rendelkező köz- és magán jogi személyek kötelesek alkalmazottaik legalább 4%-át a fogyatékkal élők soraiból kiválasztani.

Ha ezt nem teszik meg, két lehetőségük van:

- havonta befizetni az állami költségvetésbe az országos minimálbér bruttó összegének 50%-át, besorozva a fogyatékkal élőket megillető, de nem általuk betöltött munkahelyek számával.

- partnerség alapján fogyatékkal élők által hivatalosan működő védett műhelyekben létrehozott termékeket vagy szolgáltatásokat vásárolni az állami költségvetésbe befizetni köteles összegnek megfelelő értékben

Kedvezmények:

Azok a munkavállalók, akik fogyatékkal élőknek alkalmazzanak részesülnek:

- 18 hónapig minden, a középiskola alsó tagozatát, illetve művészeti vagy szakiskolát végzett alkalmazott után az alkalmazás napján érvényben levő, szociális vonatkoztatási mutatószám értékének megfelelő összegben

Angajarea persoanelor cu handicap

Obligații:

Potrivit reglementărilor legale, persoanele juridice, publice sau private care au cel puțin 50 de angajați, au obligația de a angaja persoane cu handicap într-un procent de cel puțin 4% din numărul total de angajați.

Dacă nu îndeplinesc, această obligație ei au două posibilități:

- să plătească lunar către bugetul de stat o sumă reprezentând 50% din salariul de bază minim brut pe țară înmulțit cu numărul de locuri de muncă în care nu au ca angajați persoane cu handicap

- să achiziționeze produse sau servicii realizate prin propria activitate a persoanelor cu handicap angajate în unitățile protejate autorizate, pe baza de parteneriat, în sumă echivalentă cu suma datorată la bugetul de stat

Facilități:

Angajatorii care încadrează în muncă, pe durată nedeterminată, absolvenți din rândul persoanelor cu dizabilități primesc:

- pe o perioadă de 18 luni pentru fiecare absolvent o sumă lunară reprezentând contravaloarea unui indicator social de referință, în vigoare la data

- minden a középiskola felső tagozatát vagy posztliceális képzést végzett alkalmazott után az alkalmazás napján érvényben levő szociális vonatkoztatási mutatószám 1,2 értékének megfelelő összegben

- minden felsőfokú tanintézményben végzett alkalmazott után az alkalmazás napján érvényben levő szociális vonatkoztatási mutatószám 1,5 értékének megfelelő összegben

- a munkaerő elosztó ügynökségeknél nyilván tartott 16. életévüket betöltött, szakiskolát végzetek, akiket, legalább 12 hónapig teljes munkaidővel alkalmaznak, a munkanélküliségi alaphól egy, az alkalmazás napján érvényben levő országos minimálbér bruttó összegének megfelelő juttatásban részesülnek

- az alkalmazottak bérből származó jövedelme adómentes

incadrării în muncă pentru absolvenții ciclului inferior al liceului sau ai școlilor de arte și meserii.

- 1,2 indicatori sociali de referință, în vigoare la data încadrării în muncă pentru absolvenții de învățământ secundar superior sau învățământ post-liceal

- 1,5 indicatori sociali de referință în vigoare la data încadrării în muncă pentru absolvenții de învățământ superior

- absolvenții școlilor speciale în vârstă de minimum 16 ani, înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă, în situația în care se angajează cu program normal de lucru pentru o perioadă mai mare de 12 luni beneficiază din bugetul asigurărilor pentru șomaj, de o primă egală cu un salariu de bază minim brut pe țară garantat în plată, în vigoare la data încadrării

- angajații sunt scutiți de impozitul pe veniturile din salarii.

Szórakozás

A fogyatékkal élő személyek számára biztosított belépési lehetőségek előadásokra, múzeumokba, kulturális- és sportrendezvényekre:

- a súlyos vagy halmozott fogyatékkal élő személyek és hozzátartozóik számára ingyenes a belépés

- az enyhe vagy közepes fogyatékkal élő személyek 50%-os kedvezményt élveznek belépő vásárlása esetén

Timp liber

Conform legii persoanele cu handicap beneficiază de intrare la spectacole, muzee, manifestări artistice și sportive, cum urmează:

- persoanele cu handicap grav sau accentuat precum și însoțitorii lor beneficiază de gratuitate

- persoanele cu handicap mediu și ușor beneficiază de o reducere de 50% din costul biletelor de intrare

Rokkant nyugdíj

A 37/2013-as törvény előírásai szerint, a súlyos vagy halmozott fogyatékkal élő személyek, valamint a nemlátók, jogosultak rokkant nyugdíjra, akkor is, ha nem rendelkeznek ledolgozott munkaidővel.

Feltételek:

• a súlyos vagy halmozott fogyatékkal élő kérelmező rendelkezzen érvényes rokkantsági bizonyítvánnyal

• a kérelmező rendelkezzen az állami nyugdíjrendszerben való tagsággal, függetlenül annak időtartamától

• rendelkezzen a társadalombiztosítási szakorvos által kiállított, a rokkantsági fokozatot megállapító határozattal

Az eljárás és a szükséges iratok:

• a kérelmező családvosa által kiállított BEUTALÓ a kezelő szakorvos számára a beteg klinikai állapotának részletes vizsgálása céljából

• SZAKORVOSI LEVÉL kiállítása a családvos számára a szakorvos által elvégzett kivizsgálás eredményéről

• a kérelmező családvosa által kiállított ORVOSI JELENTÉS a szakorvos által elvégzett kivizsgálás eredményei alapján

• társadalombiztosítási szerződés megkötése a kérelmező nevére a MEGYEI NYUGDÍJBIZTOSÍTÓ HÁZZAL

Pensia de invaliditate

Potrivit legii 37/2013 persoanele cu handicap grav și accentuat precum și nevăzătorii au dreptul la pensie de invaliditate, chiar dacă nu au vechime în muncă.

Condiții:

- persoana solicitantă să fi posesorul unui certificat de încadrare în grad de handicap grav sau accentuat valabil

- să realizeze un stagiul de cotizare în sistemul public de pensii, indiferent de întinderea acestuia

- să fie încadrată într-un grad de invaliditate prin decizia emisă de medicul expert al asigurărilor sociale

Procedura și actele necesare:

• întocmirea unui BILET DE TRIMITERE de către medicul de familie al solicitantului către medicul specialist curant al acestuia pentru efectuarea unor investigații amănunțite despre starea clinică și evolutivă a bolii

• întocmirea unei SCRISORI MEDICALE de către medicul specialist curant despre rezultatele investigațiilor efectuate

• întocmirea unui REFERAT MEDICAL de către medicul de familie al solicitantului în baza scrisorii medicale a medicului specialist

• încheierea unui contract de asigurare socială cu CASA JUDEȚEANĂ DE PENSII pe numele solicitantului

• a kérelmező nyugdíjazási iratcsomójának benyújtása és a kivizsgálás előjegyzése a Munkaképességet Felmérő Bizottságnál. *Szükséges iratok:*

- a munkaképesség orvosi megállapításának kérvényezése

- a kérelmező személyazonossági igazolványa

- egészségügyi bizonyítványok

- a kérelmező rokkantsági bizonyítványa

• a beteg megvizsgálása és az orvosi bizonylatok elemzése a Munkaképességet Felmérő Bizottság által

• a kérelmező munkaképességét megállapító orvosi jelentés kiállítása

• a kérelmező munkaképességére vonatkozó orvosi határozat kiállítása Munkaképességet Felmérő Bizottság által

• a nyugdíjazási határozat kiállítása a Megyei Nyugdíjbiztosító Ház által

• întocmirea dosarului de pensionare al solicitantului
• depunerea dosarului și programarea examinării de către Comisia de Expertiză a Capacității de Muncă a solicitantului. *Acte necesare:*

- cerere pentru expertiza medicală a capacității de muncă

- actul de identitate al solicitantului

- documentele medicale

- certificatul de încadrare în grad de handicap

• examinarea bolnavului și analizarea documentației medicale de către Comisia de Expertiză a Capacității de Muncă

• întocmirea raportului de expertiză medicală a capacității de muncă a solicitantului.

• emiterea deciziei medicale asupra capacității de muncă de către Comisia de Expertiză a Capacității de Muncă

• emiterea deciziei de pensionare a solicitantului de către Casa Județeană de Pensii în a cărei rază teritorială are domiciliul solicitantului

Autovezetői jogosítvány

A gépjárművel rendelkező fogyatékkal élő személyek vagy azok családjai számos kedvezményt vehetnek igénybe:

A gépjárművel rendelkező súlyos és halmozott fogyatékkal élő személyek és a súlyos és halmozott fogyatékkal élő kiskorúak törvényes képviselői mentesülnek egyetlen gépjármű adójának fizetési kötelezettsége alól függetlenül attól, hogy átalakított a jármű vagy sem.

Szükséges iratok:

- típuskérés

- a fogyatékkal élő személyazonossági igazolványa

- a fogyatékkal élő személy rokkantsági bizonyítványa

- a gépjármű tulajdonosának személyazonossági igazolványa (adott esetben)

- a gépjármű törzskönyve

- a gépjármű szelvénye

Az iratokat annak a Polgármesteri Hivatalnak az Adó- és Illetékek Osztályára kell benyújtani, amelyhez a kérelmező lakhelye tartozik.

A gépjárművel rendelkező súlyos és halmozott fogyatékkal élő személyek és a súlyos és halmozott fogyatékkal élő kiskorúak törvényes képviselői **mentesülnek egyetlen gépjármű útdíjának fizetési kötelezettsége alól**, függetlenül attól, hogy átalakított a jármű vagy sem.

Szükséges iratok **azonosak** a fentiekkel, de azokat ahhoz a megyei Szociális és Gyermekevédelmi Igazgatósághoz kell benyújtani, amelynek területi hatáskörébe tartozik a kérelmező lakhelye.

Autovezetői jogosítvány megszerzésének folyamata:

1. Előfeltételek

- a jogosítvány megszerzésének korhatára 18 év

- egy gépjárművezető-képző intézmény elméleti és gyakorlati képzésen való részvétel

Permisul de conducere

Persoanele cu handicap sau familiile lor posesoare de autovehicule se bucură de o serie de facilități:

Persoanele cu handicap grav sau accentuat, precum și reprezentanții legali ai minorilor cu handicap grav sau accentuat, posesoare de autovehicule beneficiază de scutire de la plata impozitului pe un singur autovehicul, indiferent, că este sau nu adaptat handicapului.

Acte necesare:

- cerere tip

- actul de identitate al persoanei cu handicap

- certificatul de încadrare în grad de handicap

- actul de identitate al proprietarului al autovehiculului (dacă este cazul)

- certificat de înmatriculare al autovehiculului

- talonul autovehiculului

Actele se depun la Direcția de Impozite și Taxe din cadrul primăriei unde are domiciliul solicitantului.

Persoanele cu handicap grav sau accentuat, precum și reprezentanții legali ai minorilor cu handicap grav sau accentuat, posesoare de autovehicule **beneficiază de scutire de la plata tarifului de utilizarea rețelelor de drumuri naționale** pe un singur autovehicul, indiferent, că este sau nu adaptat handicapului.

Actele necesare sunt **identice** cu cele de mai sus, dar în acest caz, trebuie depuse la sediul DGASPC în a cărei rază teritorială are domiciliul solicitantului.

Etapele obținerii permisului de conducere:

1. Condiții preliminare pentru șoferi

- să aibă vârsta de cel puțin 18 ani

- să urmeze un curs de pregătire teoretică și practică al unei școli de șoferi

- rendelkezzen a fogyatékának megfelelően alakított gépjárművel
- a jelentkezőknek egészségileg és pszichológiailag alkalmasnak kell lenniük

- szokásos orvosi bizonyítványok, de emellett, szükség van egy külön szakorvosi véleményre, amely alkalmasságukat bizonyítja

- a jelentkezőnek büntetlen előéletűnek kell lennie
- az autózó vezetői jogosítvány elérésének feltétele ugyanakkor egy sikeres elméleti és gyakorlati vizsga

2. Gépjárművezető-képző intézmény és az oktató kiválasztása

3. Beiratkozás a gépjárművezető-képző intézménybe

Szükséges iratok:

- személyazonossági igazolvány
- a tandíj részletbefizetésének bizonylata

4. Pszichológiai vizsga, ami egy gyakorlati és egy elméleti tesztből áll.

5. A gyakorlati képzést megelőző felmérés

A gyakorlati képzés megkezdéséhez szükség van egy felmérésre, ahol 26 kérdésből minimum 15 helyes választ kell adni.

6. Gyakorlati képzés, aminek időtartama minimum 30 óra gépjármű vezetés legyen.

7. Gépjárművezetés gyakorlatba ültetése, ahol az oktató megismerteti a tanulóval a gépjármű főbb alkatrészeit és a vezetési technikákat.

8. Az iratcsomó összeállítás és benyújtása

Szükséges iratok:

- beiratkozási típusnyomtatvány
- beiskolázási lap (a gépjárművezető-képző intézmény adja és állítja ki)
- a jelentkező nyilvántartási lapja, amelyben az oktató nyilvántartja a gyakorlati képzés menetét
- pszichológiai vizsgálat eredménye
- orvosi bizonylat
- erkölcsi bizonyítvány
- személyazonossági igazolvány másolat
- befizetését igazoló szelvény (CEC)
- 2 darab igazolványkép

9. Gépjárművezetői vizsga

A vizsga két részből áll: elméleti és gyakorlati részből.

Az elméleti rész egy 26 kérdésből álló tesztvizsga, amelynek sikeréhez 22 helyes válasz szükséges, ez az előfeltétele a gyakorlati vizsgán való részvételnek.

10. Jogosítvány kiváltása

Szükséges iratok:

- személyazonossági igazolvány
- a jogosítvány kiállítási díja (CEC)
- gyorsfotó elkészítése a jogosítvány kiállításának helyszínén

A jogosítványt az a Közlekedérendészeti Igazgatóság állítja ki, amelynek területi hatáskörébe tartozik a vizsga helyszíne.

- să fie posesorul unui autovehicul adaptat handicapului

- să fie apt din punct de vedere medical și psihologic pentru conducerea autovehiculelor

- fișa medicală întocmită trebuie să conțină și avizul medicului specialist.

- să nu aibă antecedente penale

- să fie admis la examenul auto atât la proba teoretică, cât și la cea practică

2. Alegerea școlii de șoferi și al instructorului potrivit

3. Înscrierea la școala de șoferi

Acte necesare:

- actul de identitate al solicitantului
- adeverința de plată a primei rate a taxei de școlarizare

4. Testul psihologic, care constă dintr-un test scris și o probă practică.

5. Testul auto preliminar

Pentru a începe cursurile de pregătire practică sunt necesare minim 15 răspunsuri corecte dintr-un test cu 26 întrebări.

6. Cursuri de pregătire practică cu durata minimă de 30 de ore.

7. Efectuarea orelor de conducere, unde instructorul auto trebuie să învețe noul elev manevrele principale și componentele mașinii.

8. Întocmirea și depunerea dosarului

Actele necesare:

- cerere tip de înscriere la școala de șoferi
- fișa de școlarizare (se primește și se completează la școala de șoferi)
- carnetul de elev al școlii care va fi completat de instructorul auto la fiecare ședință de conducere
- avizul psihologic obținut în urma susținerii testului psihologic
- fișa medicală (implicit și avizul medical)
- cazier judiciar
- actul de identitate
- chitanță CEC taxă examen auto
- 2 fotografii tip buletin

9. Examenul auto

Examenul auto este compus din două părți: una teoretică (test grilă) și una practică (traseul).

Proba teoretică constă dintr-un chestionar auto de 26 de întrebări grilă. Pentru promovarea acestui examen sunt necesare acumularea a minim 22 de puncte din cele 26.

10. Ridicarea carnetului auto

Acte necesare:

- actul de identitate;
- chitanța CEC, taxă de permis
- poză electronică făcută la locul eliberării permisului

Permisul de conducere se eliberează la Direcția Permise de pe raza orașului în care a fost susținut examenul auto.

Kamatmentes hitel

A hitel kamatát állami költségvetési forrásból fedezik.

- Kedvezményezettek:

- súlyos vagy halmozott fogyatékkal élő felnőtt személyek

- családok vagy személyek akik súlyos vagy halmozott fogyatékkal élő gyermeket gondoznak

- Feltételek:

- a hitel kizárólag egyetlen gépjármű megvásárlására vagy egy lakás akadálymentesítésére használható

- a hitel értéke nem haladhatja meg a 10.000 EUR-t

- a törlesztési idő nem haladhatja meg a 10 évet

- a részletek törlesztése határidőre történjen

- A kamat fizetésének átvállalását igazoló irat megszerzéséhez a megyei Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóság Szociális Juttatások és Kedvezmények Osztályára kell letenni a következő iratokat:

- típuskérés

- rokkantsági bizonyítvány

- a kérelmező személyazonossági igazolványa

- írásos nyilatkozat a kérelmező részéről arról, hogy nem részesült még ilyen fajta hitelben (gépjárművásárlás vagy lakásátalakítás)

- írásos nyilatkozat a kérelmező részéről arról, hogy időben közölni fog az igazgatósággal minden változást a rokkantsági bizonyítványra és a lakhelyre vonatkozólag

- A kamat fizetésének átvállalását igazoló irat megszerzése után egy banki intézménnyel kell szerződést kötni a hitel miatt, majd a megyei Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóság Szociális Juttatások és Kedvezmények Osztályán a következő iratokat kell leadni:

- banki hitelszerződés

- a hitel törlesztésének ütemterve

- számlakivonat

- a gépjármű vételárának számlája vagy adás-vételi szerződése

- Egyéb iratok abban az esetben, ha a lakás akadálymentesítéséről van szó:

- a lakás személyre szabott átalakításával felhatalmazott szerv által készített tervrajza

- a lakás átalakításának felhatalmazott szerv által készített költség előirányzata

- írásos nyilatkozat a felhatalmazott szerv részéről arról, hogy a tervrajz elkészítésénél figyelembe vette az akadálymentesítésre vonatkozó törvényes előírásokat

Credit fără dobândă

Dobânda acestui credit este suportată din bugetul de stat.

- Beneficiari:

- persoanele adulte cu handicap grav și accentuat
- familia sau persoana care are în îngrijire cel puțin un copil cu handicap grav sau accentuat.

- Condiții:

- creditul poate fi folosit numai pentru achiziționarea unui singur autovehicul sau pentru adaptarea unei locuințe conform nevoilor individuale de acces

- valoarea creditului să nu depășească 10.000 EUR

- returnarea creditului să nu depășească 10 ani

- să se efectueze plata ratelor creditului la scadență

- Solicitanții se prezintă la Serviciul Prestații Sociale și Facilități din cadrul DGASPC cu acte necesare pentru obținerea adeverinței care dovedește acordul plății dobânzii:

- cerere tip

- certificatul de încadrare în grad de handicap

- actul de identitate al solicitantului

- declarație pe propria răspundere că nu a mai beneficiat de acestea (cumpărarea unui autoturism sau adaptarea locuinței)

- declarație pe propria răspundere referitoare la faptul că va comunica direcției orice actualizare a certificatului de încadrare sau orice modificare a domiciliului

- După obținerea adeverinței, solicitantul se adresează unei unități bancare în vederea obținerii creditului, după care se prezintă din nou la Serviciul Prestații Sociale și Facilități din cadrul DGASPC cu actele necesare pentru întocmirea dosarului:

- contractul de credit bancar încheiat cu unitatea bancară

- graficul de rambursare în baza căruia se efectuează plata

- extras de cont

- factura finală a autovehiculului sau contractul de vânzare-cumpărare a acestuia

- Alte acte necesare în cazul adaptării locuinței:

- proiectul tehnic de adaptare a locuinței conform nevoilor individuale de acces, întocmit de un organ abilitat

- devizul de lucrări aferente adaptării, întocmit de un organ abilitat

- declarația pe propria răspundere a organului abilitat referitor la faptul că proiectul lucrării respectă cerințele legale de accesibilitate

Az akadálymentesség törvényi szabályozása

Az akadálymentesség egyik fő alapelve az ENSZ a fogyatékkal élők jogaira vonatkozó Egyezményének.

Cadrul legal al accesibilității

Accesibilitatea este un principiu fundamental a Convenției ONU pentru drepturile persoanelor cu dizabilități.

Az akadálymentesség egy sor olyan intézkedést, munkálatot jelent, amelyek által a fizikai valamint az információs és kommunikációs közeg hozzáférhetővé válik a fogyatékkal élő emberek számára, ami elengedhetetlen feltétele a jogaik gyakorlásának és a társadalomban vállalt kötelezettségeik teljesítésének.

Hazánkban az akadálymentesség kérdését:

- Románia Alkotmánya
- a 448/2006-os módosított és kiegészített törvény szabályozza

Ezen előírásoknak megfelelően a középületek bejáratai, közpénzből épített lakóépületek, a közszállítás járművei és azok megállói, a taxik, a vasúti személyszállítás eszközei, a parkoló helyek, az utcák és közutak, a tájékoztatási és hírközlési közeg olyanformán lesz átalakítva, amely biztosítja a fogyatékkal élők számára a korlátlan hozzáférést.

A hatóságok csak olyan középületek esetében adhatnak építkezési engedélyt, amelyekbe a fogyatékkal élő személyek akadálymentes bejutása biztosítva van.

Ezen a területen elkövetett törvénysértések kihágásnak minősülnek.

Accesibilitatea înseamnă un ansamblu de măsuri și lucrări de adaptare a mediului fizic, precum și a mediului informațional și comunicațional conform nevoilor persoanelor cu handicap, factor esențial de exercitare a drepturilor și de îndeplinire a obligațiilor persoanelor cu handicap în societate.

Cadrul legal în domeniu este asigurat în țara noastră de:

- Constituția României
- Legea 448/2006 modificată și completată

Potrivit acestor reglementări clădirile de utilitate publică, căile de acces, clădirile de locuit construite din fonduri publice, mijloacele de transport în comun și stațiile acestora, taxiurile, vagoanele de transport feroviar pentru călători și persoanele principalelor stații, spațiile de parcare, străzile și drumurile publice, mediul informațional și comunicațional vor fi adaptate conform prevederilor legale în domeniu, astfel încât să permită accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap.

Autoritățile au obligația să elibereze autorizația de construcție pentru clădirile de utilitate publică numai în condițiile realizării accesului neîngrădit al persoanelor cu handicap.

Sancțiunile aplicate în acest domeniu provin din categoria contravențiilor.

Összeállította és román nyelvből fordította
Márton-Zólyomi Attila Csaba, jogász

Întocmit de Márton-Zólyomi Attila Csaba, jurist

ÉLETKÉPEK

Fogyatékkal élő emberek élettörténetei című könyv megvásárolható egyesületünknel (Marosvásárhely, Enescu utca 2. szám, telefonszám 0744959990). A könyv megvásárlásával támogatja tevékenységeinket és terveink megvalósítását. Köszönjük!

IMAGINI DE VIAȚĂ

Povești de viață ale persoanelor cu dizabilități
Această carte se poate cumpăra de la biroul Asociației noastre (Târgu Mureș, str. Enescu nr. 2, nr. de telefon 0744959990). Prin cumpărarea acestei cărți ne puteți susține activitățile și ne puteți ajuta în realizarea proiectelor noastre. Mulțumim!